

N:o 23.

Af Herr Andreas Grill: Om understöd af statsmedel åt Lars Erik Larsson m. fl. inom Hallsbergs socken bosatta personer.

Genom de allmänna tidningarnes berättelser är utan tvifvel för de fleste af Sveriges invånare bekant, att en för vårt land ovanlig naturföreteelse, ett s. k. skydrag eller en verklig orkan, den 18 Augusti sistlidne år, inom Hallsbergs socken af Örebro län anställde stor förödelse, men med läggandet å sido af det blad, som innehållit denna berättelse om en händelse för dagen, är äfven i allmänhet det vidare deltagandet slut.

Helt annorlunda ställer sig emellertid verkligheten för den, som sett sitt tarfliga, med svett och möda, under långa års arbete förvärfvade hem, på ett ögonblick förstördt, sin gröda förintad, sitt hushåll i spillror, och allt detta utan att något kunnat göras af omtanken för att förekomma olyckan och förminska dess följder eller af sinnesnärvaron för att rädda något undan den allmänna förstörelsen.

Herr Hildebrandson har ansett tilldragelsen af nog vikt för att i vetenskapens intresse förtjena en särskild undersökning, och talrika fotografier hafva tagits på platsen för att åt framtiden förvara en svag bild af olyckan; för de lidande själfva är nog minnet outplånligt.

Med nutidens goda associationsinrättningar kan man försäkra sig om ersättning för genom sjukdom döda kreatur, för genom hagel förstörd gröda, för genom sjöolycka förloradt skepp och gods, för genom eld förstördt hus och lösegendom, och till och med genom lifförsäkring draga försorg för sina efterlevande; men för att lindra följderna af en sådan naturtilldragelse, som den ifrågavarande, finnes ingen försäkringsförening, och länets brandstodsbolag har icke heller funnit sig berättigadt att lemna ersättning för hvad som icke genom eld förstörts.

Ehuru olyckan icke varit så stor, som till exempel de öfversvämningar, hvilka under gångna året egt rum i södra Frankrike, och då kräft icke allenast statens mellankomst utan äfven enskildes, tillsammans till flera millioner francs, så har den dock på det lilla området varit betydlig nog för att rättfärdiga ett vädjande till statsmakterna i ändamål att få skadan, om ej till fullo, dock till någon del ersatt.

För att icke tala om den förödelse, som skogsmarken undergått, och som uppskattats till 600 kronor, har den å inbyggarnes hus, hem och husgeråd timade skadan af ortens brandstodsnämnd uppskattats till 9,580 kronor (Bil. Litt. A). Socknens kyrkoherde, dess kommunalstämma och kommunalnämnd, ordförande, samt häradets kronolänsman hafva intygat, att de lidande personernas ekonomiska omständigheter icke äro sådana att de ju ej hafva behof att få angifna förlusterna ersatta (Bil. Litt. B).

De hafva, i sin nöd, vändt sig till Kongl. Maj:t med underdånig anhållan, att han till denna Riksdag måtte ingå med nådig proposition om olycksbidrag, men de hafva äfven vändt sig till ortens riksdagsmän med samma anhållan, och med kännedom om förhållandena och på grund af hvad ofvan blifvit framställt vågar jag hos Riksdagen göra ödmjuklig framställning,

att ett olycksunderstöd af *sju tusen fem hundra* (7,500) kronor måtte af statsmedel beviljas dem, som genom skydraget vid Hallsberg den 18 sistlidne Augusti lidit skada till hus och hem, att pro rata parte fördelas, efter som deras uppskattade förluser ingå i den gemensamma summan, 9,580 kronor, nemligen i jemna riksdalertal.

	Kronor.	Liden förlust.
Till Lars Erik Larsson, Hässleberg	4,306: —	5,500: —
» Anna Katarina Andersdotter, fördelstagare, Hässleberg	391: —	500: —
» Erik Andersson, Hässleberg	364: —	465: —
» Lars Erik Andersson, Wissberga	2,141: —	2,735: —
» Carl Erik Jonsson, Björka	117: —	150: —
» Olof Wik å Björka egor	133: —	170: —
» Brita Cajsa Andersdotter å dito	48: —	60: —

Stockholm den 26 Januari 1876.

Andreas Grill.

Bilaga Litt. A.

Afskrift.

Protokoll, fördd vid Kumla sockens brandstods-
komités sammanträde i Hässleberg, Vissberga
och Björka egor den 23 Augusti 1875.

Efter skedd anmälan af nedanstående, som genom ett skydrags
förödelse den 18 Augusti 1875, omkring klockan 4 eftermiddagen, på några
minuter fingo åbyggnader med allt hvad deri förvarades, växande gröda
och fruktträd med mera förstördd, sammanträdde komitén på de genom
skydraget skadade ställena för besigtning och värdering.

§ 1.

Berättelse. Se tidningen Nerikes Allehanda N:o 67 för den 20
Augusti 1875.

§ 2.

Upskattning.

Hässleberg vid Lars Erik Larssons $\frac{1}{8}$:dels mantal.

	Kronor. ö.	Kronor ö.
Stugubyggningen, öfra våningen bortförd, huset rub- badt af grunden samt muren förstörd	1,000:	—
En mindre dito (Lars Jönssons enkas bostad) bortförd i sin helhet	500:	—
En bod, sammanledes	150:	—
Stall, sköfve och vedhus kullkastade och delvis bort- förda	300:	—
	Transport 1,950: —	

	Kronor ö.	Kronor ö.
Transport	1,950: —	
Ladugård med lador, sammaledes	250: —	
De östra mindre ladugårdshusen, dito	120: —	
Logbyggnad med 2 lador och tröskverk bortfördt från grunden och sönderslaget	1,300: —	
Öfverbyggnad på källaren sönderrifven	100: —	3,720: —
Af inbergade rågen förlorades 15 tunnor à 15 kronor	225: —	
Dito hö, 4 lass à 8 centner lasset	80: —	
Utestående gröda, hvete, skadan derå 3 tunnor	60: —	
Dito hafregrödan à 1½ tunnland, skadan derå	60: —	
5 st. unga fruktträd samt andra parkträd	30: —	
Trädgårdsalster 25 kr., fem st. bikupor 75 kr.	100: —	
Snickareredskap, skadan derå	150: —	
Åker- och kör-redskap	75: —	
Husgeråd och andra lösören	1,000: —	1,780: —

Fördel af berörde $\frac{1}{8}$:dels mantal, Lars Jonssons enka Anna Katarina Andersdotter.

Hela dess husgeråd och lösörebo förstördt 500: —

Hässelberg vid Erik Anderssons $\frac{1}{8}$ mantal.

Ett körhus kullkastadt och sönderrifvet	150: —	
Ladugårdshusens spåntak sönderrifna	50: —	
3:ne större fruktträd uppryckta	50: —	
Hafregrödan på 2½ tunnland, skadan derå	100: —	
Korn » » 1 » » »	75: —	
Hvete » skadan 2 tunnor	40: —	465: —

Wissberga vid Lars Erik Anderssons $\frac{1}{4}$ mantal.

Manbyggningens öfra våning och mur förstörda	500: —	
En ny dito underbyggnad, takstolar förstörda	100: —	
Ett nytt maskin-, ved- och redskapshus kullkastadt och delvis bortfördt	500: —	
Logbyggnad med 3 lador, spåntaken sönderrifna	200: —	
Ladugård, stall och lador, flyttade af grunden åt norr, spåntaken sönderrifna	400: —	
Lada, redskapshus och 2 små hus, en brädvägg från-rifven, husen rubbade af grunden, taken skadade	300: —	2,000: —
Transport	— —	8,465: —

	Transport	Kronor. ö.	Kronor. ö.
Af inbergad råg, skadan 2 tunnor	.....	30: —	8,465: —
Af inbergade fem lass gräsfrö, skadan derå	.....	75: —	
Åker- och körredskap	»	150: —	
Husgeråd och lösören	»	120: —	
2 $\frac{1}{2}$ tunnland vickergröda	»	160: —	
Ett dito ärtgröda	»	100: —	
Sex dito hafregröda	»	100: —	735: —

Björka vid $\frac{1}{2}$ mantal Brukar Carl Erik Jonsson.

3 tunnland hafregröda, skadan derå	.....	150: —

Björka egor, Olof Wik.

Stugans tegeltak, takredning, skorsten och fönster förstörda	.....	100: —	
Ladugårdens halmtak bortfördt	.....	30: —	
Hafregrödan på torpet, skadan	.....	40: —	170: —

Björka egor Backst. pigan Brita Cajsa Andersdotter.

Stugans näfver- och torftak förstördt, skadan	.....	30: —	
Ladugårdens halmtak	»	30: —	60: —

Summa kronor 9,580: —

Dessutom förstördes vid skydragets början en skogstrakt på omkring sex tunnland för Lars Erik Andersson i Wissberga och Lars Erik Larsson i Hässleberg (desamma som lidit skada på hus), hvilken skada uppskattades till sex hundra (600) kronor; hvadan hela skadeersättningsbeloppet är tiotusen etthundraättio (10,180) kronor.

Som ofvan.

På Kumla sockens brandstodskomités vägnar:

E. Welin.

Lars Jonsson

Erik Andersson

i Blacksta.

i Wissberga.

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 3 Häft.

Att föreskrifne sakers beskaffenhet och värde äro rigtiga försäkras under edsförpligtelse, äfvensom vi med Kumla sockens brandstodskomités förestående värdering förklara oss nöjda.

*Lars E. Larsson. Erik Andersson. L. E. Andersson i Wissberga.
Anna Catharina Andersdotter. Carl Erik Jonsson i Björka.
Olof Wik och pigan Brita Cajsa Andersdotter i Björka.*

Likheten med originalet intyga:

Fr. Tåhlin.

*Ad. Bergöö,
Hallsberg.*

Bil. Litt. B.

Att de i inneliggande protokoll och uppskattningsinstrument omnämnde personer icke äro i så goda ekonomiska omständigheter, att de ej hafva behof att få angifna förlusten, skattad till tiotusen etthundraåttio kronor, ersatt, betygas härigenom, på derom gjord begäran.

Kumla länsmanskontor den 5 Januari 1876.

Axel Flyckt,
Kronolänsman och t. f. landsfiskal.

Samma förhållande vitsordas af:

Anders Petter Andersson i Södra Mos.
Ordförande i Kumla sockens kommunalstämma.

Erik Jonsson i Norra Wia. Ax. P. Falk.
Ordförande i Kumla sockens kommunalnämnd. Kyrkoherde i Kumla.

Likheten med originalet intyga:

Fr. Tåhlin.

Ad. Bergöö.